

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบตามกฎหมายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

มาตรการทางกฎหมายและแนวทางการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาถึงความหมาย สาระสำคัญ หลักเกณฑ์ การเยียวยาความเสียหาย กรณีความรับผิดชอบสัญญา ความรับผิดทางละเมิด และความรับผิดตามกฎหมาย จากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในประเทศไทย โดยในบทนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาข้อมูลตาม สมมติฐานของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาถึงความหมาย สาระสำคัญ หลักเกณฑ์การเยียวยาความเสียหาย กรณีความรับผิดชอบสัญญา ความรับผิดทางละเมิด และความรับผิดตามกฎหมาย จากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ในประเทศไทย โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 ความเป็นมาและความหมายในของเล่น

2.2 วิวัฒนาการและความหมายของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

2.3 แนวคิด ทฤษฎีของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

2.1 ความเป็นมาและความหมายในของเล่น

ของเล่นจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง สภาพแวดล้อมหนึ่ง ที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สื่อและของเล่นแต่ละประเภท มีส่วนในการพัฒนาเด็กแตกต่างกันไป การเลือกใช้และผลิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งครู จะมีบทบาทในการพิจารณาให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก และตรงตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะการนำสื่อและของเล่นมาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น การผลิตสื่อและของเล่น สำหรับเด็กปฐมวัย จึงควรคำนึงถึงหลักการผลิต การเลือกใช้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน

2.1.1 ความเป็นมาในของเล่น

ของเล่นจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกคน โดยของเล่นเป็นสิ่งที่ควมคุมเกี่ยวกับเด็กทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งในอดีตของเล่นที่มีจำหน่ายในประเทศไทยนั้น ไม่ได้มีการวางขายตามท้องตลาดทั่วไป แต่เป็นของเล่นที่บิดามารดา ผู้ปกครอง

มีการจัดทำหรือผลิตขึ้นมา เช่น ม้าก้านกล้วย เล่นปั้นดิน ดินลูกหิน ล้วนแต่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่คิดขึ้นโดยใช้สิ่งรอบๆ ตัวนำมาทำเป็นของเล่นทั้งสิ้น สำหรับของเล่นจำพวกโลหะต่างๆ เริ่มเข้ามาในครั้งที่ประเทศไทยเริ่มเปิดการค้าเสรีใหม่ๆ ของเล่นจำพวกพวกตุ๊กตาไหลลานต่างๆ ที่ในปัจจุบันพอมิให้เห็นอยู่บ้างก็นำเข้าจากประเทศจีน จนกระทั่งในสมัยของรัชกาลที่ 5 มีห้างของชาวต่างชาติ เข้ามาเปิดในประเทศไทย ทำให้มีของเล่นหลากหลายชนิดเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากขึ้น เช่น ตุ๊กตาขนปุยต่างๆ รถราง ลูกโป่ง ลูกบอล จะเห็นได้ว่าของเล่นเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วจะนำเข้ามาจากต่างประเทศ โดยในช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ในประเทศอังกฤษ เมืองบริสตอลและเบอร์มิงแฮม แม้แต่ที่ลอนดอน ก็เริ่มผลิตของเล่นที่ทำมาจากไม้ นำมาขายในราคาที่ถูกลงกว่าของเล่นที่ทำจากโลหะ ได้แก่ รถไม้ต่างๆ ลูกข่าง เป็นต้น และสำหรับของเล่นของประเทศแถบยุโรปที่ผลิตไว้เพื่อขาย ได้แก่ ประเทศเยอรมนี สมัยปลายยุคกลางทางตอนใต้ของประเทศในเมืองนูเรมเบิร์กจะเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมผลิตของเล่นมานาน ของเล่นที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมอย่างมากของเมืองนี้คือ หัวจักรรถไฟจำลองที่ทำงานได้จริงๆ มีโบกี้ครบชุดที่บริษัท Markin and Bing ทำขึ้น ซึ่งในปัจจุบันจะมีราคาที่สูงขึ้นมา สูงเกินกว่าที่จะเป็นของเล่นเด็ก จนนักสะสมหลายคนต้องนำไปเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

2.1.2 ความหมายในของเล่น

“ของเล่นสำหรับเด็ก” หรือ “ของเล่นเด็ก” ภาษาอังกฤษ เรียกว่า “Children Toy” สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้นิยามความหมายไว้ว่า “ของเล่นเด็ก” หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่มีการออกแบบและทำให้เด็กเล่น

ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้คำนิยามของคำว่า “ของเล่น” หมายความว่า ของสำหรับเด็กเล่นเพื่อให้สนุกหรือเพลิดเพลิน

จากนิยามข้างต้น ทำให้ผู้เขียนสามารถสรุปความหมายของคำว่า “ของเล่น” หมายถึง ของเล่นนั้นอาจเป็นสิ่งของใดๆ ก็ได้ที่สามารถนำมาใช้เล่นได้ โดยมากของเล่นมักจะมีความเกี่ยวข้องกับเด็กและสัตว์เลี้ยง แต่ก็ไม่จำเป็นเสมอไป เพราะบางครั้งผู้ใหญ่ก็มีของเล่นเฉพาะแบบเช่นกัน ของเล่นไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ตั้งใจผลิตออกมาเพื่อการเล่นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่อาจจะเป็นสิ่งของใดๆ ก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นของใช้ทั่วไป เช่น เครื่องครัว หรือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หากสามารถนำมาเล่นเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินได้ เช่น การโยนเล่น การปาเล่น การหมุนเล่น ก็สามารถนับเป็น “ของเล่น” ได้

2.2 วิวัฒนาการและความหมายของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

วิวัฒนาการและความหมายของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยครั้งนี้พบว่าการรับผิดชอบที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Law) มีลักษณะพิเศษที่มีทั้งลักษณะของความรับผิดชอบทางสัญญาและรับผิดชอบต่อละเมิดอยู่ร่วมกัน คือ ในแง่ของการไม่ปลอดภัยของสินค้า (Defects) มีพื้นฐานความคาดหวังของผู้บริโภค (Consumer Expectation) ซึ่งเป็นลักษณะของความรับผิดชอบทางสัญญา แต่หลักความรับผิดชอบทางสัญญาและหลักความรับผิดชอบทางละเมิดต่างเกิดขึ้น โดยมีพื้นฐานจากปัจจัยทางสังคมในอดีต ทำให้เกิดข้อจำกัดในการปรับใช้ เป็นอุปสรรคที่ผู้บริโภค หรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร รัฐจึงควรมหามาตรการในการคุ้มครองผู้เสียหาย จึงเกิดเป็นกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้ความเป็นธรรมและคุ้มครองแก่ผู้บริโภค

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้เขียนศึกษาต่อไปถึงวิวัฒนาการและความหมายของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พบว่า แนวคิดของหลักความรับผิดชอบที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเกิดขึ้นครั้งแรกในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 ในประเทศสหรัฐอเมริกา¹ และพัฒนาต่อมาในประเทศอังกฤษและบางประเทศในทวีปยุโรป โดยอาศัยทฤษฎีทางกฎหมายหลายทฤษฎีประกอบกันเพื่อใช้ในการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภค โดยได้รับแรงกระตุ้นมาจากแนวคิดที่ต้องการที่จะเพิ่มความคุ้มครองให้แก่ผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น ต่อมาคือ ในสมัยศตวรรษที่ 19 แนวความคิดที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในการประกอบธุรกิจการค้า คือ ระบบเศรษฐกิจการค้าเสรี (Laissez-Fair) โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่ารัฐควรปล่อยให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการแข่งขันทางธุรกิจกันเอง รัฐจะต้องไม่แทรกแซงธุรกิจเป็นอันขาด จุดมุ่งหมายที่สำคัญจึงอยู่ที่การแข่งขัน การพัฒนาสังคม ณ เวลานั้นมีลักษณะแบ่งงานกันทำ ใครที่รู้ว่าตัวเองถนัดอะไรก็ให้ทำเช่นนั้น ผู้ที่มีฝีมือจึงกลายเป็นผู้ผลิตให้แก่ผู้อื่น ความแตกต่างกันจึงอยู่ที่ความสามารถเท่านั้น ระบบเศรษฐกิจการค้าเสรีมีพื้นฐานว่า การแข่งขันจะทำให้เกิดศักยภาพ และประโยชน์

¹ Mathias Reimann, "Liability for Defective Product at the Beginning of the Twenty-First Century: Emergence of a Worldwide Standard," (American Journal of Comparative Law, Fall 2003), ใน ศุภฤกษ์ ชลวีระวงศ์. (2550). "ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย: ศึกษากรณีของผู้ให้แฟรนไชส์ที่ไม่ได้ผลิตหรือขายหรือนำเข้าสินค้า". วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 49.

สูงสุดต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค นอกจากนั้นหลักความเป็นอิสระเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) เป็นหลักที่เสริมกับระบบเศรษฐกิจดังกล่าว

ดังนั้น ในการซื้อขายสินค้าในสมัยก่อนจึงไม่มีความซับซ้อนมากนัก ผู้ซื้อส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเกษตร และการดำเนินการทางการตลาดก็มีความตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบกันได้ด้วยตาเปล่า จึงทำให้รู้ได้ว่า เมื่อเกิดข้อบกพร่องในสินค้าก็ถือว่าผู้ซื้อนั้นก็ต้องรับภาระในความเสียหาย เนื่องจากผู้ซื้อเป็นผู้เลือกสินค้านั้นเอง² นอกจากนี้ หลักทั่วไปในกฎหมายซื้อขาย หรือเรียกว่าหลักผู้ซื้อต้องระวัง และตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกันจึงควรเคารพในความสัมพันธ์ในการแสดงเจตนา ดังนั้น มนุษย์จึงมีอิสระที่จะก่อนิติสัมพันธ์อย่างใดก็ได้ หลักนี้เป็นหลักทั่วไปในกฎหมายซื้อขายเรียกว่าหลัก “ผู้ซื้อต้องระวัง” คือ ในการซื้อขายสินค้า หากมีข้อบกพร่องหรือความเสียหายใดๆ ในสินค้าที่ซื้อขายกัน ความเสียหายนั้นตกเป็นของผู้ซื้อเอง เนื่องจากตนเป็นผู้เลือกซื้อสินค้านั้นเอง ดังนั้น แม้ผู้ซื้อจะมีลักษณะเป็นคู่สัญญาที่ไม่อาจเรียกร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบในความไม่ปลอดภัยได้

แต่ปัจจุบันหลักการปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นนั้น ระบบการค้าธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก ขั้นตอนการผลิตมีวิวัฒนาการที่ซับซ้อนและมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า ทำให้สินค้ามีความสลับซับซ้อนมาก จนประชาชนทั่วไปไม่สามารถตรวจพบเห็นความไม่ปลอดภัยได้โดยง่าย ทั้งระบบของตลาดก็เปลี่ยนไป สินค้าที่ผลิตขึ้นมาจะออกสู่ท้องตลาดเป็นทอดๆ ผู้ที่เป็นคู่สัญญากับผู้บริโภคส่วนใหญ่จะได้แก่ พ่อค้าปลีกซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กมีกำลังทรัพย์น้อย ผู้บริโภคไม่มีโอกาสตรวจตราระมัดระวังก่อนการซื้อได้ และตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบ ดังนั้น ความเข้าใจว่ามนุษย์มีความรู้เกี่ยวกับสินค้าทั้งหมดย่อมไม่เพียงพอแล้ว และหลักที่ว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง” นั้นไม่สามารถป้องกันให้พ้นจากการเสียหายในการบริโภคได้ และหลักความรับผิดชอบในทางสัญญาหรือหลักความรับผิดชอบในทางละเมิดก็เหมือนกัน หากพิจารณาแล้วพบว่า เป็นการยากที่ผู้เสียหายจะสามารถพิสูจน์ถึงความเสียหายจากสินค้าว่าเกิดขึ้นจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่อในขั้นตอนใดหรือในกระบวนการผลิตใด ย่อมส่งผลเสียต่อผู้เสียหาย เพราะผู้เสียหายไม่สามารถ ไม่มีโอกาส หรือยากที่จะได้รับการเยียวยาหรือชดใช้ในความเสียหายที่ตนได้รับ เนื่องจากความรับผิดชอบตามสัญญานั้นอาศัยหลักความสัมพันธ์ในทางสัญญา (Private Of Contract)

² ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสถานต์.(2543). *กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน. หน้า 13.

¹ มานิตย์ วงศ์เสรี และคณะผู้ศึกษา.(2544). *ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้า*. รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 3.

หลัก Privity of Contract โจทก์ต้องมีฐานะเป็นคู่สัญญากับจำเลย จึงจะมีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบได้คดีกลางลง โดยศาลตีความขยายหลักกฎหมายทั้งในเรื่องสัญญาและละเมิดเพื่อให้สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้มากขึ้น คือ ในกรณีที่ผู้บริโภคฟ้องผู้ขายหรือผู้ผลิตให้รับผิดชอบตามสัญญา ศาลให้หลักคำรับประกันโดยชัดแจ้ง (Express Warranty) เป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งของสัญญาซื้อขาย ดังนั้น ผู้ขายจึงมีหน้าที่รับประกันต่อผู้ซื้อสินค้าไปจากตนเท่านั้น⁴

หลักความรับผิดชอบทางละเมิดในคดี Product Liability ส่วนใหญ่จะเป็นการฟ้องให้รับผิดชอบโดยประมาทเลินเล่อ เช่นเดียวกับความรับผิดชอบตามสัญญา ถึงแม้ประเทศสหรัฐอเมริกาจะยกเว้นหลัก Privity Of Contract ในการฟ้องให้ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบในทางละเมิด ซึ่งทำให้โจทก์ที่มีใช้คู่สัญญากับผู้ผลิตสามารถฟ้องผู้ผลิตให้รับผิดชอบได้ แต่โจทก์ยังคงต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นถึงความประมาทเลินเล่อหรือความผิดของผู้ผลิตอยู่เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ แม้การฟ้องคดีละเมิดโดยประมาทเลินเล่อไม่อยู่ภายใต้หลัก Privity Of Contract อย่างในสหรัฐอเมริกาก็ตาม ผู้เสียหายจึงฟ้องผู้ผลิตหรือผู้ขายที่มีใช้คู่สัญญากับตนให้รับผิดชอบทางละเมิดได้ แต่หลักที่ศาลนำมาปรับใช้โดยกำหนดหน้าที่ ตามกฎหมายในการใช้ความระมัดระวังแก่ผู้ผลิตหรือผู้ขายสินค้าเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค โจทก์ก็ยังคงต้องพิสูจน์ว่าผู้ผลิตประมาทเลินเล่อหรือผู้ขายประมาทเลินเล่อ เช่น คดี Donoghue v. Stevenson ในปีคริสต์ศักราช 1932 วางหลักไว้ เรียกว่า “Neighbour Principle” หรือหลักเพื่อนบ้านที่ดี⁵ ซึ่งเป็นบรรทัดฐานให้แก่ศาลในคดีต่อมา ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าหรือ Product Liability หมายถึง⁶ ความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายบรรดาที่เกิดขึ้นเพราะความชำรุดบกพร่องของสินค้าเป็นเหตุ ไม่ว่าจะความชำรุดบกพร่องนั้นจะเป็นเหตุโดยตรงแห่งความเสียหายทั้งหมด หรือมีส่วนร่วมในการก่อเหตุแห่งความเสียหายนั้นขึ้นก็ตาม ซึ่งคำว่า Product Liability นี้ตั้งขึ้นตามชื่อที่มีผู้เรียกในสมัยแรกๆ ในสหรัฐอเมริกา ส่วนบางประเทศ เช่น ในกฎหมายฝรั่งเศสเรียกความรับผิดชอบประเภทนี้ว่า ความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Responsibility Du Fabricant)

ส่วน Black's Law Dictionary ได้อธิบายถึงคำว่า “Product Liability” ไว้ว่า หมายถึงความรับผิดชอบในทางละเมิดของผู้ผลิตสินค้า หรือผู้ขายสินค้า เพื่อความเสียหายใดๆ ที่ผู้ซื้อสินค้า ผู้ใช้สินค้า หรือบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหาย (Bystander) ได้รับความเสียหายจากการที่สินค้าชำรุดบกพร่อง

⁴ อนันต์ จันทร โอภากร.(2545).*กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดขึ้นจากสินค้าที่ขาดความปลอดภัย*. โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 22.

⁵ สมโชค เจริญลาภ. (2520). บางครั้งอาจเรียกว่า “หลักเพื่อนบ้าน” หรือ “หลักการคาดเห็น” หรือ “หลักผู้ใกล้ชิด” หรือ “ละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ” ใน *บทบัญญัติเล่ม 34. ตอน 4*. หน้า 548.

⁶ รูธฟังก์ ไพร์เซอร์ ฟอน มาร์แชลล์. *ความรับผิดชอบเพื่อผลิตภัณฑ์: ข้อคิดบางประการในแง่กฎหมายเปรียบเทียบ*. แปลโดย กิตติศักดิ์ ปรกติ. 2531. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 155.

ดังนั้น คำว่า Product Liability นั้น ประกอบด้วยคำสองคำ คือคำว่า product นั้นคือ ความเสียหายที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบเกิดขึ้นมาจากสินค้า ส่วนคำว่า Liability หมายถึง ความรับผิดทางแพ่งในทางละเมิด ภายใต้ Product Liability Law ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับแก่ความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเป็นการกำหนดความรับผิดทางละเมิดแก่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบ⁷ โดยคำว่า “สินค้าที่ไม่ปลอดภัย” หมายความว่า สินค้าที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็เพราะเหตุจาก ความบกพร่องในการผลิตหรือการออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้ นอกจากนี้ กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคในการเยียวยาความเสียหายในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย โดยผู้ประกอบการมีภาระในการพิสูจน์ต่อศาล ผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนเพียงแต่พิสูจน์ว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการและการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดาเท่านั้น เพื่อให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยร่วมกัน ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม โดยไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการแต่อย่างใด ทั้งนี้ ในการดำเนินคดี ผู้บริโภคจะได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงแต่ไม่รวมถึงความรับผิดในชั้นที่สุด อันเนื่องมาจากความบกพร่องของสินค้าหรือเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย บางประเทศตราเป็นกฎหมายความรับผิดชอบต่อสินค้าไม่ปลอดภัย (Products Liability) ออกใช้บังคับเป็นการเฉพาะ บางประเทศบัญญัติไว้เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

ส่วนในเรื่องของการฟ้องร้องเพื่อความรับผิดชอบต่อสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อาจฟ้องบนพื้นฐานของความประมาทเลินเล่อ หรือในฐานะต้องรับผิดโดยสิ้นเชิง หรือฐานผิดสัญญาประกันก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบทกฎหมายของแต่ละประเทศ แต่โดยทั่วไป ความรับผิดชอบต่อสินค้าไม่ปลอดภัยจะกำหนดให้เป็นความรับผิดอย่างสิ้นเชิง ความรับผิดโดยสิ้นเชิงเป็นทฤษฎีทางกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้า ต้องรับผิดหากมีความเสียหายเกิดขึ้น จากการใช้หรือบริโภคสินค้านั้น โดยไม่ต้องคำนึงว่าเกิดจากการกระทำโดยเจตนาหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ เป็นต้น

⁷ ศุภฤกษ์ ชลวีระวงศ์. (2550). “ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย: ศึกษากรณีของผู้ให้แฟรนไชส์ที่ไม่ได้ผลิตหรือขายหรือนำเข้าสินค้า”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 56.

2.3 แนวคิด ทฤษฎีของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

2.3.1 หลักความรับผิดในทางสัญญา (Contractual or Warranty Liability)

ความรับผิดในทางสัญญานั้นเป็นกรณีที่ผู้ขายสินค้าได้ให้คำรับรอง หรือคำรับประกันแก่ผู้ซื้อสินค้าว่า จะรับผิดชอบอันเกิดจากสินค้าชำรุดบกพร่อง โดยอาศัยมูลความรับผิด ตามสัญญาซื้อขาย ซึ่งอาจเรียกได้ว่า “ความรับผิดในคำรับประกัน” (Warranty Liability) ซึ่งอาจเป็นคำรับประกันโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายก็ได้ คำว่า “Warranty” นั้น เป็นคำในกฎหมายสัญญาของต่างประเทศซึ่งหมายถึง ข้อความใดๆ ที่แสดงออกถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวสินค้าซึ่งผู้แสดงข้อความนั้นรับประกันว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่แสดงไว้ และมีหลักประกันว่าหากไม่เป็นไปตามนั้น ตนยินยอมจะรับผิดชอบ ดังนั้น จึงเป็นข้อสัญญาว่าจะรับผิดชอบหรือเป็นการรับประกันอย่างหนึ่ง⁹ โดยข้อสัญญาว่าจะรับผิดชอบหรือการรับประกันมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.3.1.1 การรับประกันโดยชัดแจ้ง (Express Warranty)

การรับประกันโดยชัดแจ้ง (Express Warranty) หมายถึง คำรับรองหรือคำรับประกันที่ขายหรือผู้ผลิตสินค้าได้แสดงออกไว้อย่างชัดเจนในสัญญา ซึ่งสามารถแสดงด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ ซึ่งเป็นการรับประกัน โดยผู้ขายสินค้าที่แสดงต่อผู้ซื้อสินค้าไม่ว่าจะแสดงโดยการโฆษณาหรือวิธีอื่นใดก็ตาม และถ้าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ ไม่ได้เป็นตามที่แสดงหรือโฆษณาไว้ และทำให้ผู้ซื้อได้รับความเสียหายหรือได้รับอันตรายใดๆ ผู้ซื้อสินค้านั้นย่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายได้โดยตรงจากผู้ขายตามสัญญา⁹

2.3.1.2 การรับประกันโดยปริยาย (Implied Warranty)

การรับประกันโดยปริยาย (Implied Warranty) หมายถึง การทำคำรับรองหรือคำรับประกันที่ผู้ขายสินค้ามีต่อผู้ซื้อสินค้า แต่ไม่ได้มีการแสดงออกโดยชัดแจ้ง แต่เป็นการรับประกันที่มีกฎหมายรับรองและสร้างภาระความรับผิดให้แก่ผู้ขายสินค้าว่าได้รับรองหรือรับประกันไว้เช่นนั้น แม้ว่าตามความเป็นจริงอาจจะไม่ได้มีการสัญญาหรือรับรองกันก็ตาม จึงอาจกล่าวได้ว่า การรับประกันโดยปริยายเป็นการรับประกัน โดยผลของกฎหมาย¹⁰ และรวมถึงเป็นการรับประกัน

⁹ วิษณุ เครืองาม.(2542).คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:นิติบรรณการ. หน้า 215.

¹⁰ ญัตติกร ปัทมสิงห์ ณ อยุธยา.(2524).ความรับผิดของผู้ประกอบการผลิต. วารสารอัยการ4, 9 มีนาคม. หน้า 13-14.

¹¹ วิษณุ เครืองาม. (2542). อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 8. หน้า 217.

คุณลักษณะของสินค้าโดยผลกฎหมาย กล่าวคือ เป็นกรณีที่ผู้ขายไม่ได้ให้การรับประกัน โดยชัดแจ้ง แต่กฎหมายถือว่าผู้ขายได้ให้การรับประกันว่าสินค้าที่ขายนั้นปราศจากความชำรุดบกพร่องและมีความปลอดภัยอันสมควรแก่การที่จะนำออกวางตลาด และมีความเหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์อันมุ่งหมายที่จะใช้ตามปกติของสินค้านั้นๆ หรือเหมาะสมแก่ประโยชน์ที่มุ่งหมายให้ตามสัญญา¹¹

2.3.2 หลักความรับผิดในทางละเมิด (Tort Liability)

แนวความคิดเกี่ยวกับความรับผิดในทางละเมิดของผู้กระทำละเมิดว่าจะต้องรับผิดภายใต้หลักเกณฑ์ใดนั้น มีทฤษฎีมูลเหตุความรับผิดทางละเมิดอยู่ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีรับภัยและทฤษฎีความผิด ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

2.3.2.1 ทฤษฎีรับภัย (Theory of Risk)

ในระยะแรก กฎหมายลักษณะละเมิดมีความมุ่งหมายเพื่อให้ก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องชดใช้ค่าเสียหาย โดยมีได้คำนิยามว่า ผู้กระทำละเมิดจะต้องกระทำความผิดด้วย เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นและรู้ว่าผู้ใดเป็นผู้ก่อขึ้นก็ควรถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ละเมิด ไม่ว่าจะการกระทำที่ก่อความเสียหายนั้นจะผิดหรือถูก ซึ่งเรียกว่า "ทฤษฎีรับภัย" ทฤษฎีรับภัยนี้ถือว่ามนุษย์เราเมื่อได้กระทำการใดๆ ขึ้นแล้ว ย่อมเป็นการเสี่ยงภัยอย่างหนึ่ง คืออาจมีผลดีหรือผลร้ายก็ได้ ผู้กระทำจะต้องรับผลแห่งการเสี่ยงภัยนั้น กล่าวคือ หากมีความเสียหายเกิดขึ้น ผู้กระทำจะต้องรับผลแห่งการเสี่ยงภัยนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นความรับผิดโดยปราศจากความผิด (Liability Without Fault) และเหตุผลผู้ที่ยึดแนวความคิดทฤษฎีรับภัยอ้างว่าไม่ควรมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความผิดในเรื่องความรับผิดในทางละเมิดมีอยู่ 2 ประการ คือ (1) เหตุผลทางกฎหมายถือว่าผลแห่งความรับผิดทางละเมิด คือ การบังคับให้ใช้ ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย มิใช่เป็นการลงโทษเช่นเดียวกับผลแห่งความรับผิดทางอาญา ดังนั้น กฎเกณฑ์เรื่องละเมิดไม่ควรคำนึงถึงความผิดเช่นเดียวกับกฎเกณฑ์ทางอาญา เพียงแต่เป็นผู้ก่อความเสียหายก็ควรถือเป็นการละเมิดแล้ว (2) เหตุผลทางพฤตินัย ผู้ยึดแนวความคิดทฤษฎีรับภัยอ้างว่า เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น โดยหาผู้ผิดไม่ได้ก็ไม่เป็นการสมควรที่จะให้ผู้เสียหายเป็นผู้รับเคราะห์ โดยที่ความเสียหายมิได้เกิดจากการกระทำของเขา แต่ควรเป็นผู้ก่อความเสียหายขึ้น โดยการหาผู้ผิด ไม่ได้เกิดจากการกระทำของเขา แต่ควรเป็นผู้ก่อความเสียหายที่ควรรับเคราะห์ ทั้งนี้ โดยให้พิเคราะห์ว่าภัยนั้นเป็นผลมาจากสาเหตุใด และสาเหตุนั้นใครเป็นผู้ก่อ ผู้นั้นก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ถ้าให้พิเคราะห์ว่าการกระทำใดเป็นความผิดนั้น ผู้ยึดแนวความคิดทฤษฎีรับภัยเห็นว่าเป็นการยากยิ่งนัก เนื่องจากเห็นว่ากระทำใดผิดหรือไม่ผิดเป็นข้อเท็จจริงที่

¹¹ อนันต์ จันทโรภากร. (2545). *กฎหมายว่าด้วยความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ขาดความปลอดภัย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 61.

อาจเปลี่ยนแปลงได้แล้วแต่ท้องถิ่นและกาลสมัย ซึ่งต่างจากการหาเหตุของความเสียหาย ซึ่งยอมให้ใช้ได้ทุกกาลสมัย

2.3.2.2 ทฤษฎีความผิด (Theory of Fault)

ทฤษฎีความผิด ยอมรับหลักที่ว่า ผู้ก่อความเสียหายจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเป็นความผิด ซึ่งถือหลัก "ไม่มีความรับผิดถ้าปราศจากความผิด" (Liability as a Result of Fault) ซึ่งต่างจากทฤษฎีรับภัยที่ถือว่าอาจมีความรับผิดได้แม้ไม่มีความผิดก็ตาม โดยหลักกฎหมายโรมันถือว่า ความรับผิดทางละเมิดนั้นอยู่บนพื้นฐานของ "ความผิด" (Fault) ซึ่งหมายถึงการจงใจหรือประมาทเลินเล่อล่วงสิทธิของบุคคลอื่น ส่วนความรับผิดที่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความผิดไม่ถือว่าเป็นการละเมิดโดยแท้ ซึ่งแนวความคิดที่ว่า ความรับผิดทางละเมิดอยู่บนพื้นฐานของความคิดได้รับการยึดถือเรื่อยมาจนถึงต้นศตวรรษที่ 19 เมื่อเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม และมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น คนงานในโรงงานอุตสาหกรรม ได้รับความบาดเจ็บอยู่เสมอจากการทำงานของเครื่องจักรกล และอุบัติเหตุจากยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลก่อให้เกิดความเสียหายในสังคมมากขึ้น ดังนั้น ถ้ายึดแนวความคิดที่ว่าผู้เสียหายจะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ก็ต่อเมื่อสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีการกระทำความผิด คดีเหล่านี้โดยส่วนใหญ่แล้ว ผู้เสียหายมักจะไม่ได้ รับ การเยียวยา

ดังนั้น จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ศาลและฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศต่างๆ ในภาคพื้นยุโรปพยายามที่จะลดความแข็งแกร่งของหลักความรับผิดที่อยู่บนพื้นฐานของ "ความผิด" ลง ซึ่งทฤษฎีรับภัยกลับมามีบทบาทอีกครั้งหนึ่ง โดยมีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น ความรับผิดโดยไม่มี ความผิด (Liability Without Fault) หรือความรับผิดโดยผลแห่งกฎหมาย (Liability As Imposed By The Law) เป็นต้น

2.3.3 ความรับผิดโดยเคร่งครัด

ความรับผิดโดยเคร่งครัด หมายถึง ความรับผิดโดยปราศจากความผิด เมื่อความรับผิดโดยเคร่งครัดเป็นความรับผิดของบุคคล โดยปราศจากความผิด แต่เหตุที่ต้องรับผิดก็เพราะกฎหมายบัญญัติให้ไว้ต้องรับผิด ดังนั้น การบัญญัติของกฎหมายว่ากรณีใดบุคคลจะต้องรับผิดโดยเคร่งครัดจึงต้องบัญญัติอย่างมีเหตุและผลและจำกัดขอบเขตไว้อย่างเหมาะสม และควรนำมาใช้ในกรณีที่ยากต่อการพิสูจน์หรือหาความผิดของบุคคลใดได้ การบัญญัติกฎหมายตามทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัดนี้ ก็เพื่อจะประกันคนในสังคมมิให้ต้องรับเคราะห์กรรม แม้ว่าความรับผิดโดยเคร่งครัดจะเป็นความรับผิดโดยปราศจากความผิด (Liability Without Fault) แต่ก็มิได้หมายความว่าต้องรับผิดอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากการสันนิษฐานว่าบุคคลใดต้องรับผิดเสมอไปในทุกเรื่องที่เขาเกี่ยวข้องกับยอมจะไม่เป็นธรรม เพราะความเสียหายอาจจะเกิดจากสาเหตุอื่นๆ หรือจากการกระทำของบุคคล

อื่นก็ได้ ดังนั้น จึงมีข้อยกเว้นที่ทำให้ไม่ต้องรับผิดชอบอยู่ 2 ประการ คือ เหตุสุดวิสัย และเหตุที่ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะความผิดของผู้เสียหายเอง ส่วนความรับผิดโดยสมบูรณ์ (Absolute Liability) ไม่มีข้อยกเว้นให้แก่ตัวเพื่อหลุดพ้นความรับผิดได้เลย และเมื่อหลักการของ Product Liability เป็นความรับผิดอันเกิดจากสินค้าบกพร่อง ซึ่งผู้ผลิตจะต้องรับผิดโดยเคร่งครัด ต่อผู้บริโภคในผลเสียหายอันเกิดจากสินค้า ดังนั้นความรับผิดโดยเคร่งครัด จึงหมายถึง กรณีที่ผู้ผลิตต้องรับผิดแม้จะขาดความจงใจหรือประมาทเลินเล่อและผู้เสียหายสามารถพิสูจน์ได้ว่า ผู้ผลิตทราบถึงความบกพร่องของสินค้าที่ผลิตและผลแห่งความบกพร่องนั้นทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ส่วนบุคคลที่ต้องรับผิดตามหลักความรับผิดโดยเคร่งครัดนี้ ได้แก่ ผู้ขาย ผู้ขายปลีก ผู้จำหน่าย และผู้ผลิต เป็นต้น ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นตัวจักรสำคัญของระบบตลาด ดังนั้น บุคคลเหล่านี้จึงต้องรับผิดชอบร่วมกันในการเสี่ยงภัยทางธุรกิจ สำหรับขอบเขตความรับผิดโดยเคร่งครัดที่ผู้ผลิตจะต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคจะมีผลเฉพาะ “สิ่งผลิต” เท่านั้น จะไม่รวมถึง “สิ่งบริการ” เป็นต้น

2.3.4 หลักความรับผิดเด็ดขาด

“หลักความรับผิดเด็ดขาด” หรือ “หลักความรับผิดอย่างสมบูรณ์” นั้น หมายถึง ความรับผิดโดยปราศจากความผิด ซึ่งเป็นหลักความรับผิดที่ผู้ประกอบการต้องรับผิดในทุกกรณีอย่างเด็ดขาด ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ไม่สามารถนำสืบหักล้างความผิดนั้นได้ ไม่มีข้อยกเว้นในความผิดนั้น ซึ่งผู้ประกอบการไม่ต้องพิสูจน์ถึงว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างไร โดยหลักความรับผิดเด็ดขาดจะมีเฉพาะกิจการที่มีอันตรายมากเป็นพิเศษ เช่น กิจการอวกาศ กิจการนิวเคลียร์ (โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เซอร์โนบิล โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ฟูกูชิมะที่เกิดระเบิดขึ้น) เป็นต้น

ประเภทความบกพร่องของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์

ความชำรุดบกพร่องของสินค้าอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุด้วยกัน ได้แก่ ความบกพร่องในกระบวนการผลิต ความบกพร่องอันเกิดจากการออกแบบ ความบกพร่องเกี่ยวกับคำเตือน และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ หรือความบกพร่องอันเกิดจากการค้นคว้าวิจัย เป็นต้น จากสาเหตุของความบกพร่องในกรณีต่างๆ เหล่านี้ จึงอาจแบ่งประเภทของความบกพร่องได้ 4 ประเภท ประกอบด้วย

1) ความบกพร่องในการประกอบผลิตภัณฑ์ โดยความบกพร่องในการประกอบผลิตภัณฑ์นั้น อาจเกิดขึ้นจากความผิดพลาดของเครื่องจักร ความผิดพลาดของแรงงาน การผลิต หรือจากการตรวจสอบวัตถุดิบก็ได้ เช่น กรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากมีวัตถุหรือสารแปลกปลอมในอาหารหรือเครื่องดื่ม หรือกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้น โดยมีผลจากการใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพต่ำหรือวัตถุที่ชำรุดบกพร่อง หรือในกรณีที่สภาพความบกพร่องเกิดขึ้นจากการบรรจุหีบห่อ

ซึ่งมิใช่เกิดจากความบกพร่องของสินค้าโดยตรง ความเสียหายอันเกิดจากความบกพร่องต่างๆ เหล่านี้สามารถหลีกเลี่ยงได้ หากผู้ผลิตมีมาตรการควบคุมคุณภาพที่ดีพอ

2) ความบกพร่องในการออกแบบหรือวางโครงสร้างของผลิตภัณฑ์ โดยความบกพร่องในการออกแบบหรือวางโครงสร้างของผลิตภัณฑ์นั้น ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จะต้องผ่านการผลิตอย่างถูกต้องตามกรรมวิธีการผลิต แต่ถ้าหากการออกแบบหรือการวางโครงสร้างผลิตภัณฑ์เกิดข้อผิดพลาด เช่น กรณีที่ผู้ออกแบบมิได้ใช้ความระมัดระวังเท่าที่ควรตามหลักเกณฑ์ในทางวิชาการหรือในทางเทคนิค และส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน หรือการเลือกใช้วัตถุดิบที่ไม่เหมาะสม หรือการใช้ส่วนประกอบไม่ถูกต้องตามสูตร ผลผลิตที่ได้ ก็อาจจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้เช่นเดียวกัน

3) ความบกพร่องในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตภัณฑ์ โดยความบกพร่องในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตภัณฑ์นั้น ความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับจากการบริโภคอุปโภคสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ อาจมีสาเหตุมาจากความบกพร่องในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ไม่ว่าจะเป็นคำเตือนหรือข้อแนะนำเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์ เมื่อมีการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายมาวางจำหน่าย เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ไวไฟ หรือระเบิดได้ง่าย ผลิตภัณฑ์ที่เป็นพิษหรืออาจเป็นอันตรายต่อผิวหนัง ผลิตภัณฑ์เหล่านี้จะต้องมีข้อแนะนำและคำเตือนเกี่ยวกับวิธีการใช้ การเก็บรักษาอย่างถูกต้อง หรือไม่ก็แจ้งทราบถึงอันตรายอันเกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ เพื่อไม่ให้ก่อให้เกิดความเสียหายได้

4) ความบกพร่องในผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความเสี่ยง โดยความบกพร่องในผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความเสี่ยงนั้น เป็นกรณีที่ผลิตภัณฑ์ได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นต่างๆ ที่เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานทางเทคนิคและวิทยาการในระยะเวลาที่มีการนำผลิตภัณฑ์นั้นออกจำหน่าย ถือได้ว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีอันตรายใดๆ ในขณะที่ใช้ แต่ความเสียหายจะเป็นที่รู้ได้ก็ต่อเมื่อความเสียหายได้เกิดขึ้นแล้ว และหลังจากที่มาตรฐานทางเทคนิคและวิทยาการได้ก้าวหน้าถึงระดับที่พอจะพิสูจน์สาเหตุแห่งความเสียหายได้ รวมถึงความเสียหายอันเกิดจากความชำรุดบกพร่องของประเภทต่างๆ เหล่านี้ ผู้บริโภคหรือผู้ได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายได้ โดยอาศัยฐานความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด เป็นต้น